

Rozečteno

TIPY REDAKCE

Isolde Charimová

Trýzně narcismu. O dobrovolném podřízení

přeložila Daniela Petříčková

Kalich, Praha 2025

249 stran

Svět je zahrada plná narcisů. Kdyby šlo jen o to, že konečně *přichází* jaro a člověk se z té nekonečné žluti rozpustile těší, byl by důvod k radosti. Jenže jde prý o víc. Bez přehánění přelomová kniha *Trýzně narcismu* Isolde Charimové, již loni vydal Kalich, stojí na vcelku intuitivní tezi: zavládla narcistní ideologie. Podle rakouské filosofky jsme padli na dno sebe samých. Morální i společenské hodnoty schramstlo zbytnělé Já. Konkrétnost spolkla obecné. Znovu: nic moc překvapivého, řeklo by se. Pozoruhodná je ale důmyslná konstrukce argumentu: od de La Boétiova pojmu „dobrovolného podřízení“ po kritiku Foucaultovy strukturální analýzy Já a Reckwitzovy analýzy pozdní moderny. Autorce se podařilo vystavět přesvědčivou vizi konstituce současné společnosti: touha po sebeurčení se stala absolutním zákonem — a absolutní trýzní. Regrese do primárního narcismu už není individuální událostí, ale globální diagnózou. Jako bychom se teprve narodili — a už se bojíme konce. No, tak aspoň že je tu to jaro. (jř)

Radan Haluzík

Turbo-venkov. Plné krajiny a prázdné domy (nejen) na Balkáně

Academia, Praha 2026

376 stran

Mám rád Balkán. Kombinace divoké přírody a ještě divočejšího urbanistického rozvoje je lék na trochu sterilní a trochu zaměnitelná ne-místa západní i střední Evropy. A co teprve venkov! Nebo spíše turbo-venkov, jak jej nazývá český antropolog Radan Haluzík v nové, stejnojmenné knize. Haluzík mapuje a popisuje okázalé stavby rodinných vil, které by se daly přiblížit k českému podnikatelskému baroku — až na to, že v nich málokdo bydlí. Balkán se totiž vylidňuje,

lidé odcházejí za lepším na Západ. Co začíná jako pozorování proměny krajiny a architektury, se postupně mění ve vyprávění o globalizaci a historickou sondu. (zst)

Michel Houellebecq

Mapa a území

přeložil Alan Beguivin

režie Kristina Žantovská

účinkuje Jan Hájek

Kdo se o to *Reuters* prosil? Titulek o odhalení Banksyho identity odmítám rozkliknout. Oceňuju jeho anonymní hru i kritické postoje vůči výtvarnému trhu. Byť ta srandička s dražbou obrazu *Girl With Balloon*, který se částečnou skartací proměnil v *Love Is in the Bin* a zvedl původní hodnotu z dvaceti devíti milionů korun na půl miliardy, částečně skartovala i moje iluze. Přinaštváný z té novinářské nenechavosti pustil jsem si rozhlasové zpracování Houellebecqovy *Mapy a území*, které aktuálně vysílá Vltava. Sarkastické komentáře fotografa a malíře Jeda Martina o trhu s uměním mi přišly pádně sžiravé, navíc Jan Hájek, který knihu načetl, je pronáší vhodně unaveným, distingovaným tónem. A taky se u toho dobře plejou záhony. (on)

Rita Felski

Jak se používá literatura

přeložil Tomáš Kačer

Host, Brno 2026

208 stran

„Až příliš dobře ovládáme onen dobře namazaný stroj ideologické kritiky... Myšlenky, které před třiceti lety působily jako zjevení — decentralizovaný subjekt, sociálně konstruovaná realita —,

se vyčerpaly a staly se obnošenými hesly,“ píše jedna z nejvýznamnějších literárních teoretiček současnosti Rita Felski hned v úvodu svého „nemanifestu“. Felski se snaží o něco přinejmenším sympatického: vzít vážně, jak většina lidí čte knihy. Vychází z toho, že ona nestálá hermeneutika podezření, kterou si literární kritika osvojila, ona vytříbená negace, která kritika staví nad literární text, možná už vydala většinu svých plodů. Jaké by to bylo nechat se románem opět okouzlit nebo šokovat, a zároveň nepřestat myslet? Další svazek z teoretické knihovny závodí v disciplíně sportovní střelby do vlastních řad. (jn)

Albert Camus

Exil a království

přeložil Josef Pospíšil

Garamond, Praha 2005

158 stran

Možná je to začátkem jara, které pomáhá objevit nové v něčem, co máme za notoricky známé. Zatímco zima funguje jako blackout, zapomenutí, objevují se nyní na každém kroku překvapení otevírající známá místa v nových trhlínách, jež během posledních měsíců vymizely z paměti. Proto mě asi napadlo vzít si knihu povídek Alberta Camuse, kterého mám za notoricky známého, ale vlastně nevím, jestli jsem některé z těch textů četl, nebo ne. Už před pár lety jsem narazil na seznam oblíbených knih Mariny Abramovič, která povídku „Odpadlík“ označila za jeden z nejdůležitějších textů, které ji kdy potkaly. Právě tato povídka, připomínající trochu děsivější verzi Borgesovy „Brodiový zprávy“, je ukázkou šířky, jakou představuje název *Exil a království*, protože dle mého to nejsou dva odstředivé póly, ale spíše body na jedné cestě. (vm) ●

